

“Som a la mateixa taula”

Llucià Homs entrevista Ai Weiwei

Aquesta conversa té lloc a l'estudi d'Ai Weiwei, situat als afores de Pequín, a finals d'un calorós mes de setembre, setmanes abans d'inaugurar l'exposició de La Virreina Centre de la Imatge de Barcelona. La primera impressió que m'enduc quan el taxista em deixa davant del conegut 258 FAKE, al barri de Caochangdi que ell mateix va ajudar a construir, és d'haver estat aquí un munt de vegades. En realitat, és la segona vegada que vinc, però he vist tants cops el mur de maons i la porta blava en les imatges que ell mateix penja en xarxes socials, així com els documentals que han explicat el que passa en aquest carrer, que tinc una mica la sensació de *déjà-vu*. A les deu del matí baixo del cotxe i comprovo tot seguit que les càmeres de vigilància, que el controlen en tot moment, continuen tenint a sota el fanalet vermell que ell mateix hi va col·locar un dia. Una manera clara d'il·lustrar el coneixement que es tenen les dues parts, govern i dissident, de si mateixes i d'unes *determinades* regles de joc.

I, evidentment, la bicicleta amb el ram de flors continua allà, sola, impassible, com si sabés que està complint la seva funció. Aquell dia el ram era d'un gust exquisit, amb un fons verd que ressaltava els lliris taronges, les roses i unes flors liles que m'eren desconegudes. Quina manera més bonica de plantar cara a l'autoritat. Quina manera més poètica d'afirmar, cada dia, el desacord amb un règim que no li permet sortir del seu país, la Xina. Activisme en estat pur a les xarxes socials: *#flowersforfreedom* l'ha dut a rebre milers d'imatges de flors de totes les parts del món, sumant-se a la seva causa. I a la de tants altres.

Després de travessar la porta, una altra imatge potent: el famós *Fuck* en grans neons que ocupa tota la paret interior del mur. Una actitud clara en desacord amb el sistema. Una denúncia del poder mal exercit sigui on sigui i per qui sigui. El pati interior traspua calma i tranquil·litat. Un petit bosc de bambú, alguns gerros xinesos de grans dimensions i algunes estranyes esfinxs amb cap de cabra a terra em recorden que sóc a l'Àsia. Veig també fragments oxidats de *Cao*, una obra contundent que, per a l'exposició de Barcelona, ha realitzat amb marbre blanc.

En una sala del costat, un parell d'assistents treballen davant l'ordinador. A la paret, descomunal, l'obra sobre els 5.196 nens que van morir als terratrèmols de Sichuan, que Weiwei va documentar en profunditat. Al fons, la llarga taula de cuina, on vam menjar en l'últim viatge uns gustosos *noodles* amb ell, Rosa Pera i part de l'equip. M'acompanya fins a la porta de l'estudi Darryl Leung, *artist assistant* de tracte afable i educat. Esperem que acabi una entrevista telefònica que concedeix a *The New Yorker*. Els nombrosos gats ja han començat a agafar confiança i s'acosten amb precaució. Aquest és el seu regne i ho saben. Weiwei els permet campar a plaer i integrar-se perfectament en la dinàmica de l'estudi.

Weiwei em rep afectuós. Sap que he vingut de lluny per veure'l. És sincer i diu les coses com les pensa. Està relaxat, les dues mans a les butxaques i no guarda excessiva distància quan em parla. Vesteix de cotó, còmode, camisa blava per fora i pantalons verdosos. Entrem a la mateixa sala on ens vam reunir durant el viatge anterior. No és al seu lloc la imponent taula xinesa amb les deu cadires que Weiwei ha fet servir els últims quinze anys per treballar i reunir-se amb totes les persones que han passat pel seu estudi. És sorprenent, perquè les té perfectament documentades. Unes dues mil. D'aquí en surt justament una de les accions mostrades a l'exposició de La Virreina. M'instal·lo a la nova taula, molt més petita i senzilla. En lloc de cadires hi ha uns pràctics tamborets que em recorden els 886 que va utilitzar a *Bang*, la seva extraordinària instal·lació que vaig veure en l'última Biennial de Venècia. Em demana que m'assegui. Mentre preparo els papers i la gravadora, em serveixen el tradicional got de te de cortesia. Weiwei entra i surt un parell de cops. De lluny em fa una foto assegut a la taula que hores més tard veuré penjada en el seu compte d'Instagram. Ai Weiwei s'asseu tranquil i comencem a conversar. Parlem en anglès, que ell va aprendre durant la seva estada de dotze anys a Nova York.

LLUCIÀ HOMS: Molts dels artistes es resisteixen a la idea de parlar de la seva obra, així que estic molt agraït que ens doni l'oportunitat de tenir aquesta conversa. Com sap, La Virreina Centre de la Imatge és un centre dedicat precisament a la imatge, i un dels seus objectius principals és estar al centre del debat social. Per a nosaltres, aquest aspecte és

molt important. La seva obra s'inscriu perfectament en aquest objectiu, ja que toca temes com la identitat, la llibertat, l'activisme, la dissidència, la resistència individual, el paper de la imatge en la construcció de la realitat, la tensió entre la tradició i la modernitat, entre molts altres. Vostè és capaç de treballar dins i fora del camp artístic. Alhora, pot crear molts llenguatges artístics, és multifacètic: artista, poeta, arquitecte, dissenyador, comissari, editor, col·leccionista, planificador o *blogger* urbà. La dimensió de la seva obra és absolutament complexa i això el fa realment únic i difícil de comprendre d'un sol cop d'ull, en una sola conversa.

El meu propòsit aquí és obtenir una visió de conjunt, un panorama dels aspectes relacionats amb l'exposició a La Virreina. Contextualitzar el seu projecte per a Barcelona, les peces que ha decidit exposar i les idees principals que hi ha darrere de l'exposició. Aprofundirem en determinades peces, especialment la que dóna nom a l'exposició, *On the Table*, i també parlarem del context social i polític en què les peces van ser creades, el seu paper com a activistes i la seva relació amb altres figures destacades del moviment dissident xinès. Serà interessant analitzar les eines que consulta per difondre el seu missatge a la Xarxa i fora d'ella i, per acabar l'entrevista, m'agradaria parlar del que està passant actualment a Barcelona, a Catalunya, i com el seu treball pot ser reinterpretat en la situació que estem vivint. I, per descomptat, sobre qualsevol altre tema del qual vostè vulgui parlar.

L'exposició de La Virreina és una mirada retrospectiva del seu treball. Entre les més de quaranta obres incloses hi ha algunes de les seves peces més destacades, així com treballs antics o menys coneguts o fins i tot altres que no havien estat exposats fins ara. Quina és la idea que guia aquesta exposició?

AI WEIWEI: En tots els projectes que fem, hem de pensar què fa que aquesta mostra sigui única, diferent de les altres. Posem èmfasi en la circumstància específica i les relacions amb el nostre treball i el nostre públic. Com a artistes, aquestes són les nostres principals inquietuds. Hi he estat

treballant des del principi, a finals dels setanta, com a representant de la primera generació del moviment contemporani xinès, passant per la meua etapa a Nova York, on vaig estar-m'hi dotze anys abans de tornar. Durant els primers anys, no vaig tenir mai l'oportunitat de dedicar-me només a l'art. Fins que el 2004 vaig fer la meua primera exposició a Suïssa i el 2005 em van iniciar en el món d'Internet. Des de llavors, el meu treball es relaciona amb moltíssimes pràctiques en el camp de l'art. Els meus primers estudis tendien a investigar l'Antiguitat, estaven relacionats amb pedres, bronze, fusta, tela, i tot allò que em proporcionava el coneixement de la història de l'art, de la qualitat i el mètode. Però a Internet em centro en l'escriptura multimèdia, la fotografia, els vídeos i

la comunicació, bàsicament, per posicionar-me cada dia, per reflexionar sobre el que està passant i per donar informació directa, és a dir, opinions, debats. Això va fer que em tornés socialment actiu i em va ajudar a organitzar el moviment relacionat amb la meua situació i amb el que em va passar, tot en el context del que va passar a la Xina. Després tot plegat em va comportar un munt de problemes: violència policial, detenció secreta i una falsa acusació. Encara avui estic sota vigilància. Aquesta és la història del que he estat fent i com volia oferir una obra a un públic que no comparteix exactament el mateix bagatge o fins i tot les mateixes inquietuds. Això és el primer que em ve al cap.

LH: Com ha condicionat l'edifici de La Virreina, un palau del segle XVIII, la tria de les obres?

AWW: En el procés de preparació hem aconseguit que aquesta exposició tingui una proporció molt bonica, és un espai excepcional. Les sales són més petites que en altres exposicions que preparem, però això es tradueix en una dimensió molt més amable i humana. La realitat reflecteix l'espai. El millor és disposar d'un llenguatge clar que ajudi el públic a comprendre. L'exposició en si mateixa és una peça de teatre, i realment hauria de ser part de tot el procés. No s'hauria de separar mai del nostre esforç diari. Només així es pot justificar a si mateixa i convertir-se en una mostra interessant.

LH: Fent un recorregut per la llarga trajectòria, començant des de *New York Photographs* fins a la més recent, *Cao*, de quina manera ha evolucionat vostè com a artista? Ha canviat el seu procés creatiu en aquests anys?

AWW: Crec que la meua autèntica ruptura procedeix de Marcel Duchamp, quan diu que tot és un *ready-made*. Fins i tot deia que una pintura a l'oli, allò que Van Gogh o Rembrandt utilitzaven, també era *ready-made* perquè els tubs de pintura també estaven confeccionats. Hi estic totalment d'acord. Com a agricultor, primer has de cultivar la planta, després netejar-la i després cuinar-la. Però ara també es pot comprar al supermercat i fins i tot cuinar-la en un restaurant. Això és el com es treballa, però el que realment importa és la societat que s'estableix al seu entorn, l'autèntic sentit real de la construcció que demana més coneixement i un tipus de comunicació molt diferents. Demana un altre tipus de talent.

LH: *Cao* és una impressionant instal·lació d'herba i marbre que ha creat especialment per a aquesta exposició. Què significa aquesta peça?

AWW: És una obra nova que hem realitzat durant el procés. En realitat, el que s'exposa és només una part, la resta encara és al taller. Pretén ser un camp gran. En xinès, *cao* significa moltes coses: herba, esforç, pati, cavall... A Internet, la gent també utilitza el terme *cao*. I el lloc on som, aquesta població, s'anomena Caoping, és a dir, "camp d'herba". És un joc de paraules molt interessant per a nosaltres, que

realitzem obres gairebé monumentals a partir d'allò a què normalment ningú no presta gaire atenció. Per això estic fent aquesta obra, que és molt difícil de dur a terme a causa de les seves particularitats: tallar-la, polir-la i esculpir-la a mà. És molt fràgil. Crec que és una bona idea incloure-la. En cada exposició procurem assegurar-nos que hi hagi peces noves i peces inèdites, fresques, acabades de fer. És més interessant treballar d'aquesta manera.

LH: El títol de l'exposició és *On the Table. Ai Weiwei*. A més dels significats figuratius que té, literalment "ho estic posant tot sobre la taula", mostrant les seves cartes, la taula de treball del seu estudi i les seves deu cadires formen part de l'exposició.

AWW: És com un gest amable, com dir "som a la mateixa taula". Aquesta taula la tenim amb nosaltres des de fa quinze anys. Tot passa al seu voltant: les nostres discussions, entrevistes, idees, reunions, de vegades hi hem tingut disputes i també hi hem passat bons moments. És una manera de convidar la gent de Barcelona a formar-ne part. És una picada d'ullet interessant perquè concebem la nostra obra com el procés d'un treball que està creixent. És com una planta que està sota el sol de Barcelona, al costat del vent, l'aire i la presència de les persones que s'hi acostin. I potser tornen. (*Riu.*) Crec que seria molt bo per connectar amb la realitat. És a dir, passar a través de l'interior d'algú, en un sentit religiós. En les religions sempre existeix alguna mena d'artefacte que normalment pertany a un temple, o a un altre lloc, que comporta alguna mena de sensació de sensibilitat. Això vol dir, també amb humor, que la mostra és "a la taula", cosa que implica que estem mostrant les coses amb franquesa: la manera com vam fer l'exposició en aquestes sales, on construïm aquestes vitrines per exposar els nostres objectes petits. És la primera vegada que fem una cosa així: l'objecte o artefacte és al centre, envoltat per una imatge bidimensional a la paret, relacionada amb aquella època. Crec que funciona bé amb l'arquitectura i amb les condicions del lloc.

LH: La transformació d'un objecte utilitari en una peça d'art, una versió contemporània dels *ready-made*, és una pràctica molt comuna en el seu treball, però normalment implica alguna mena de transformació de l'objecte. Ara bé, a *Caochangdi Studio Table and Chairs* (Taula i cadires de l'estudi de Caochangdi), la taula i les cadires continuen en el seu estat original, només en canvia la ubicació. En quin moment la taula es va convertir en peça d'art, en una instal·lació amb títol propi?

AWW: Es converteix en art quan el temps i la ubicació canvien i el públic és diferent. Crec que aquests són els factors. Per a mi és molt important, ho diu tot.

LH: La idea de la taula com a lloc de reunió, de trobada, d'intercanvi d'idees i conversa em porta a parlar sobre l'ús que fa de les xarxes socials, especialment de Twitter, com a taula de reunions virtual. Fins a quin punt és important per al seu treball aquest intercanvi virtual i la conversa amb els seus seguidors?

AWW: Crec que l'obra sempre és el resultat d'un debat intel·lectual, però només funciona quan realment pot iniciar aquest tipus de debat o expressar un estat mental davant la nostra percepció o les nostres idees de la realitat. Funciona en tots dos sentits.

LH: Llavors, les converses amb els seus seguidors a les xarxes socials també repercuteixen en les seves obres? Utilitza les xarxes socials com a font d'inspiració?

AWW: Actualment tenim una xarxa social que ens fa estar molt més informats, ser molt més transparents en molts nivells. No ho hauríem aconseguit mai sense Internet. Vivim en una situació molt diferent, en un tipus de societat molt diferent, on contínuament influeixen en la nostra vida, i si influeixen en la nostra vida, després influiran en el nostre art.

LH: Pocs anys abans, la Primavera Àrab va demostrar el poder de Twitter i, en el seu cas, com a activista polític, li dóna un enorme poder per transmetre el seu missatge. De quina manera aquesta xarxa social ajuda al seu discurs com a artista?

AWW: Sense xarxes socials potser no tindríem aquesta entrevista. La meva situació és tot un exemple del que passa en la societat. Com a artista faig moltes menys exposicions en galeries que en museus. La meva trajectòria expositiva va coincidir amb el desenvolupament

d'Internet com a plataforma pública, de manera que no em vaig haver de debatre amb els condicionants del mercat de l'art. Això mostra clarament la meva situació respecte a les relacions d'Internet en plena expansió. No vol dir que sigui bo o dolent, sinó només que té aquesta naturalesa.

LH: Alguna vegada ha eliminat un dels seus tuits o, com el títol del documental *Never Sorry*, no se'n penedeix mai?

AWW: Puc dir que mai. N'he publicat uns quants centenars de milers, però no utilitzo mai aquesta funció perquè crec que, fins i tot si comets un error, ha de quedar registrat, perquè no és la fi del món. Només quan la gent et coneix pot fer els seus propis judicis. De vegades publiques coses, retuiteges una imatge i després t'adones que l'origen de la imatge té un problema objectiu, així que has de tenir present sempre que pots ocasionar un malentès.

LH: Tornant del tema virtual al tema físic, algunes de les instal·lacions són peces summament elaborades. Es caracteritzen per una destresa extrema i l'ús de materials tradicionals en formes no convencionals. Fins a quin punt és important l'execució formal d'aquestes peces?

AWW: Quan un concepte sorgeix, la precisió és la tasca més important. Perquè el concepte és alguna cosa que pot ser compartida. Però la precisió i la interpretació d'un artesà ens permeten comprendre millor, en diferents àmbits, el que fa que el treball es converteixi en una obra d'art.

LH: En el context en què es van produir les obres originalment, al seu país, la Xina, i les dificultats polítiques i socials que viu, podria assenyalar un moment clau en el qual va començar a ser percebut pel govern com a suposat "dissident"?

AWW: És molt difícil precisar-ho, perquè el meu govern no ha admès mai que hi ha una societat dissident. A la pregunta d'un periodista sobre un dissident com jo, la portaveu del nostre govern respon que en la nostra societat no hi ha dissidents, només criminals. Com pot veure, aquesta societat encara pensa que hi ha d'haver una idea única, cosa que, intel·lectualment, aclapara, perquè una societat només pot estar viva i sana si hi ha diferències. Sense, és impossible el progrés o afrontar un desafiament.

LH: Com valora la seva contribució a la lluita per la llibertat d'expressió i els drets humans en general a la Xina?

AWW: Crec que el meu esforç, inclús amb una restricció tan important, és molt evident. L'esforç només és vàlid quan les dificultats són fortes. Si el meu esforç no fos tan apreciable, la meva situació no seria tan severa.

LH: De quina manera el seu activisme ajuda els que es troben en la mateixa situació que vostè?

AWW: El que faig només té sentit si serveix perquè la gent jove reconegui en mi una persona que diu les coses de manera diferent, que actua de manera diferent. Que et pot ajudar en l'aspecte individual però que també s'implica en la tasca de donar suport a unes idees de manera col·lectiva. Quan expresso la meva opinió, realment no és només la meua idea el que transmeto.

LH: Permeti'm que li faci una pregunta personal. La imatge del cartell de l'exposició de Barcelona, descarregada directament del seu compte d'Instagram, és una foto del seu fill.

AWW: Sí, me n'alegro que la triessin, és molt bonica.

LH: La paternitat l'ha canviat en el seu rol com a activista?

AWW: Francament, hauria de dir que sí, en dos sentits. En primer lloc, com a pare m'he tornat

més responsable. Crec que els meus actes han de proporcionar millors condicions als fills, al meu i a tots en general. No en el sentit d'individus, sinó que les nostres idees o el nostre esforç poden ser compartits per generacions futures. En segon lloc, em sento una mica egoista. Quan em van detenir estava molt preocupat, pensava "estic sent massa egoista, abans pel fet de voler exposar els meus pensaments, però ara també pel fet de posar en risc la meva família". Així que vaig haver de tornar-me caut, sense abandonar la dissidència.

LH: Amb relació a altres formes d'activisme, fins a quin punt creu que l'art pot ser una eina poderosa per combatre la injustícia social i la censura?

AWW: En termes d'emocions humanes i pensament, crec que només l'art té el màxim poder. De vegades és més fort que la racionalitat, perquè la nostra racionalitat sempre ve de la nostra sensibilitat, de les nostres emocions. Així que quan tens una feina que s'ocupa d'aquestes qüestions pot ser molt poderosa. També pot canviar una persona, i com més canvia una persona, més pot canviar la societat.

LH: Parlant de diferents formes d'activisme, vostè està envoltat de persones que de manera oberta o activa lluiten per la llibertat d'expressió, cadascú amb les seves pròpies eines. Em refereixo a Hu Jia, Woese, Wang Lixiong i Ilham Tohti, que apareixen en una fotografia amb vostè, després que Woese rebés el premi internacional Women of Courage a l'ambaixada dels Estats Units a la Xina al maig passat.

AWW: Lamento que en aquesta foto només hi apareguin cinc o sis persones. N'haurien d'aparèixer cinc milions o cinc-cents mil. Com vostè sap, la idea representada aquí procedeix d'intel·lectuals, escriptors, poetes, activistes o artistes. Cap d'ells és polític professional, però tots comparteixen la mateixa idea: construir una societat més forta amb una base intel·lectual més ferma. Però pot veure que n'hi ha alguns, no gaires, que estan complint condemna a la presó, uns quants a cadena perpètua i altres sota arrest. Ningú no pot viatjar. Per tant, la qüestió és: com pot la nació perseguir contínuament les persones que busquen intel·lectualment un futur millor per a la societat? Són valents, sincers i honestos. Com pot una nació permetre's una repressió constant?

LH: Una de les persones que falta a la fotografia és el premi Nobel Liu Xiaobo, que el 2009 era a la presó. L'any passat, a Barcelona, vam mostrar 26 fotografies de la seva dona, Liu Xia, al Castell de Montjuïc, a l'exposició *La força silenciosa*. Què li evoca el títol?

AWW: Des d'un punt de vista personal, prefereixo "força sonora" que "força silenciosa". Crec que estem vius i que ho hem de dir. Jo intento evitar convertir-me en una força silenciosa.

LH: Moltes de les seves obres són la traducció visual del soroll, de la intensitat, i es desenvolupen per a un impacte visual immediat i enorme. Creu que d'aquesta manera el

missatge s'entén amb més claredat?

AWW: No crec que sigui tan sorollós, ho podria ser més, sap? Estic molt cohibit amb la meva situació. I si això és sorollós, considero que ells parlen molt fort. D'altra banda, no crec que el missatge sigui més clar pel fet de ser més alt. Però com a persona contemporània, l'ansia per expressar és molt forta. Ho és amb el rock and roll, amb les pel·lícules, amb tot tipus d'expressió. Estendre la mà i comunicar és un repte, i també pot ser una competició. Però el meu clam sempre té un missatge, el meu clam ve de moltes persones silenciades que no tenen una oportunitat per expressar-se. Per això dic que de vegades el meu clam no és prou fort. No puc estar en pau si una veu necessita ser escoltada. Només sóc com un missatger d'aquestes veus.

LH: Parlant del mitjà fotogràfic, sembla que té una manera gairebé compulsiva d'utilitzar la fotografia com a mitjà per documentar les coses que passen al seu voltant. Sovint sembla com si per a vostè una determinada fotografia fos una prova, una evidència. Em refereixo a fotografies com la de l'ascensor a Chengdou quan va ser arrestat. Creu que la fotografia continua sent capaç de complir aquest paper, el de prova?

AWW: En primer lloc, totes les fotos són proves, ja que registren un tros del que anomenem realitat. Però qualsevol foto és una prova en si mateixa, la fotografia no és la realitat, la fotografia sempre suggereix una realitat, de vegades és més, de vegades és menys, o de vegades és malinterpretada, però mai és la realitat. Una foto només és la realitat d'ella mateixa. És una idea filosòfica molt interessant: veure la teva imatge en un mirall, la manera en què encaixa la imatge

d'un moment, o tallar una peça fora de la realitat. En aquest sentit, crec que és realment significativa i encantadora.

LH:¿Concep la fotografia com una arma essencial en la seva lluita per la llibertat d'expressió, especialment en el context de les xarxes socials, o les seves fotografies són més aviat un complement de les seves obres, una manera d'atreure l'atenció cap al seu missatge?

AWW: Sí, qualsevol peça de fotografia mostra algun tipus d'intenció, però una fotografia pot ser més que una intenció. Per tant, per al canvi social de la fotografia és útil, perquè podem recordar moltes altres imatges. Oblidem tots els detalls històrics, però la fotografia ens explica la història, ens endinsa en alguns detalls de la història. És per això que la fotografia ens pot servir com una prova de la història, la considero molt important per al canvi social.

LH: Parlem de la importància de l'humor en la seva obra. En molts dels seus treballs queda palès que vostè té un gran sentit de l'humor, i de vegades la seva actitud ho transmet. És més fàcil parlar sobre qüestions greus si es fa amb ironia?

AWW: Al meu parer, l'humor arriba allà on no podem expressar les nostres idees directament o amb franquesa. Aleshores hem de portar la nostra consciència a un altre nivell per bregar amb la situació. És una reacció molt interessant, i no sempre és fàcil que funcioni. Ben sovint és l'únic recurs que tenim quan sentim que les nostres forces i la nostra capacitat d'acció estan limitades però el nostre enginy i la nostra disposició ens poden portar més lluny. De manera que quan ens aclapara una situació, l'humor és molt necessari.

LH: Permeti'm relacionar Occident i Orient. En els últims anys, s'ha convertit en un dels artistes xinesos més influents i visibles en el món de l'art occidental. El seu treball ha tingut un gran impacte sobre com Occident percep la Xina moderna. Com se sent respecte d'aquesta qüestió? Creu que té més responsabilitat en ser una figura tan reconeguda?

AWW: Simplement ha passat. El fet que la gent m'utilitzi com a element clau per comprendre una societat molt complexa revela moltes coses. En primer lloc, pots veure una societat intentant constantment trobar un concepte simbòlic, o fer-lo més senzill, fins i tot més fàcil de relacionar amb aquesta situació. Jo simplement manifesto el meu propi estat. Pensar que reflecteix la Xina és un malentès. Alhora, si no hi ha una altra veu, llavors la meua veu es torna clara. És la meua manera de dir als altres artistes de la societat que intentin tenir la seva veu, la seva pròpia veu, la seva pròpia manera i el seu propi estil. Després, potser, ets reconegut.

LH: A Europa, una part de la població d'Escòcia i Catalunya clamen per la independència a través dels vots. Creu que en democràcia es pot decidir un futur propi a través dels vots i la llei?

AWW: Considero que, en general, si parlem de la societat moderna, o el pensament contemporani: una persona, un vot. És el pilar de la nostra societat. Molt sovint es pot convertir en una cosa problemàtica, però és l'única manera que les persones assumeixin aquesta responsabilitat. Si una persona no reconeix aquesta mena de responsabilitat, la societat no té legitimitat.

LH: Com poden interpretar aquesta exposició les persones que volen la independència de l'Estat on viuen?

AWW: Crec que la gent ha d'interpretar la meua exposició com una persona que realment està intentant aconseguir una identitat i dignitat d'un individu, i per protegir aquesta dignitat i buscar aquesta identitat ajuda el conjunt de la societat humana a ser una comunitat digna. Qualsevol cosa que ignori el passat és una vergonya. Hem de fer sortir a la llum la consciència política i fer comprendre a la gent que té el dret a decidir el seu destí.

LH: Un dels seus projectes *on-line* que més ha impactat consisteix a publicar cada dia al Twitter l'aniversari dels nens que van morir al terratrèmol de Sichuan. Al mateix temps, cada dia publica un altre tuit des del 13 de novembre de 2013: "Cada matí posaré un ram de flors fresques al cistell de la bicicleta que hi ha a l'exterior del meu estudi a Caochangdi fins que recuperi el dret a viatjar lliurement." Entenc que la participació és crucial, ja que envia la seva imatge de flors per posar-la simbòlicament a la bicicleta.

AWW: Al principi, era una resistència pacífica en la meua situació. Crec que hom pot arribar fins al final de la resistència pacífica si repeteix el que està en el seu cap, com un mantra budista. No és només perquè algú l'escolti, sinó per assegurar que no se n'està oblidant. Continuar amb això es pot convertir en un hàbit per a mi i per a la societat, i tot gràcies al fet que ho vaig publicar a Internet. És una reivindicació molt simple. Però aquesta acció ha rebut una gran resposta del públic, cada dia veig gent que ha publicat flors, milers de persones de diferents parts del món. Ho pot consultar a [#flowersforfreedom](#). És una acció molt gratificant. Realment sento que si una idea no pot afrontar un desafiament, no pot sobreviure a través d'una forma, cosa que significa que el missatge està mort. Però qualsevol missatge real és un contingut real que ha de tenir el dret a sobreviure. Sí.

LH: Una última pregunta. Vull preguntar-li sobre les especulacions respecte al seu possible trasllat a Europa, especialment a Berlín.

AWW: Bé, sempre faig plans, com a estudi o el que sigui, però no sé mai quan podré viatjar, no és una cosa que pugui decidir, sap?

LH: Un altre cop, gràcies per aquesta conversa. Vol afegir-hi res?

AWW: No, gràcies. L'entrevista ha estat molt densa i m'ha preguntat moltes coses interessants. Així que simplement apaguem això.

La conversa dura una hora, com li vaig demanar. En un moment determinat, alguna cosa l'inspira, perquè agafa l'iPhone i penja un parell d'imatges a Instagram. Només en el moment en què li ensenyo la foto dels dissidents xinesos a l'ambaixada nord-americana sembla quedar absort, ja que la mira fixament durant una bona estona.

Ens acomiadem fins a l'hora del dinar i, quan marxo, veig les visites que l'esperen. Llavors prenc consciència plena del que ja havia vist als documentals o a les xarxes socials. Weiwei no pot sortir del país, però "el món" passa literalment davant seu. Més tard, ens porta a dinar a un restaurant de menjar típic ben a prop del meu hotel. Enumeren la llarga llista

d'exposicions que faran fins a finals d'any, i Darryl m'explica que, quan ha sortit de l'estudi, la policia l'ha aturat, sense aclarir per què; li treu importància, diu que li passa sovint. Em pregunto què hauria passat si m'haguessin detingut a mi... Quina historia els hauria explicat?

Pequín, 24 de setembre de 2014